Viestintävirasto

14.3.2018

Dnro:
176/04/2018

Puolustusvaliokunta
PuV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö torstai 15.03.2018 klo 10:00 / Tiedustelulakipaketti / PNE 1/2018 vp, HE 199/2017 vp, HE 202/2017 vp, HE 203/2017 vp

Viestintäviraston lausunto tiedustelulakipaketissa

Eduskunnan puolustusvaliokunta on pyytänyt Viestintävirastolta lausuntoa tiedustelulakipaketista koskien seuraavia esityksiä ja ehdotuksia:

- PNE 1/2018 vp puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta ja eduskunnan virkamieslain 9 §:n muuttamisesta[1],
- HE 199/2017 vp eduskunnalle laiksi tiedustelutoiminnan valvonnasta ja laiksi valtion virkamieslain 7 §:n muuttamisesta[2],
- HE 202/2017 vp eduskunnalle siviilitiedustelua koskevaksi lainsäädännöksi[3] ja
- HE 203/2017 vp eduskunnalle laiksi sotilastiedustelusta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi[4].

Viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä lakiehdotuksesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

Lausunto

Yleistä

Tietoverkkojen ja niiden suojauksen tulee olla mahdollisimman luotettavia niin palvelujen tarjoajille kuin niiden käyttäjille. On tärkeää, että viranomaisilla on riittävät ja tehokkaat toimivaltuudet tehtäviensä hoitamiseksi niin, että perusoikeudet ja turvallisuustarve ovat tasapainossa sopivalla tavalla. Näin kansalaiset voivat luottaa viranomaisten toimintaan sekä kansalliseen turvallisuuteen. Esityksessä perusoikeuksien toteutuminen ja viranomaisten toimivaltatarpeet on huomioitu hyvin ja kattavasti.

Viestintävirasto valvoo, että Suomessa on toimivat ja turvalliset viestintäverkot. Oikeus luottamukselliseen viestintään on perustuslailla turvattu oikeus. Sähköisen viestinnän luottamuksellisuudesta säädetään tarkemmin tietoyhteiskuntakaaressa, jota Viestintävirasto valvoo.

[1] https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Lakialoite/Sivut/PNE_1+2018.aspx
[2] https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+199/2017
[3] https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+202/2017
[4] https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+203/2017

Viestintävirasto

Viestintävirasto pitää tärkeänä, että kaikessa tiedustelutoiminnassa turvataan viestinnän perusoikeussuojan toteutuminen ja ehdotusta laadittaessa luottamuksellisen viestin suojaan puuttuminen on pyritty rajaamaan niin vähäiseksi kuin toiminnan tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen on mahdollista.

Siviili- ja sotilastiedustelu

Tietoliikennetiedustelussa tiedusteluviranomainen saa mahdollisuuden seuloa eri tahojen ja myös henkilöiden välistä luottamuksellista viestintää. Keskeistä on, että tiedustelutoiminta (ml. tietoliikennetiedustelu) perustuu tarkkaan määriteltyihin sääntöihin sekä toimenpiteet on kohdistettu riittävissä määrin tunnistettuihin uhkiin. Erityisen tärkeää on, että toimintaa ohjaavat yleiset periaatteet ja toimintamallit, joilla turvataan perusoikeudet. Sekä siviili- että sotilastiedusteluun liittyvissä erillisissä ehdotuksissa on otettu huomioon laajasti edelle mainittuja seikkoja.

Tiedon luovuttaminen viranomaiselle

On hyvä, että lakipaketissa on huomioitu tarkasti myös ne tilanteet, joissa tietoa voidaan luovuttaa muulle toimivaltaiselle viranomaiselle. Viestintäviraston tehtävien hoitamisen kannalta on välttämätöntä, että suojelupoliisilla ja Puolustusvoimien tiedustelulaitoksella on salassapitosäännösten estämättä mahdollisuus luovuttaa tietoliikennetiedustelun avulla hankittu tieto haitallisesta tietokoneohjelmasta tai käskystä toimivaltaiselle viranomaiselle, kun haitallista tietokoneohjelmaa tai -käskyä koskevalla tiedolla on laajempi merkitys yhteiskunnan kannalta.

Tiedustelutoiminnan valvonta

Toiminnan valvonta on myös yksi keino turvata kansalaisten oikeudet oikeusturvan lisäksi myös luottamukselliseen viestintään.

Erityisen tärkeässä roolissa toiminnassa onkin tehokas ja riippumaton valvontajärjestelmä huomioiden sekä ennakolliset että jälkikäteiset valvonnan keinot ja laillisuusvalvonnan[5] lisäksi parlamentaarisen valvonnan[6].

[5] Tässä erityisesti ehdotettu tiedusteluvaltuutettu.
[6] Tässä ehdotettu eduskunnan tiedusteluvalvontavaliokunta.